

Niekoľko otázok k výberovým konaniam na prevádzkovanie ambulancií Záchrannej zdravotnej služby (ZZS)

Po nedávnych výberových konaniach na prevádzkovanie ambulancií ZZS ďalšie nemocnice, ktoré si ambulancie ZZS vybudovali od základov, o tieto ambulancie prišli. V masmédiách sa opäť objavili vyjadrenia rôznych „kompetentných“ osôb, kde odznali aj argumentácie typu: „každý sa mohol prihlásiť a splniť kritériá“, „nie je dobré skrížené dotovanie nemocnice z peňazí ZZS“ a pod. V tomto príspevku by som chcel poukázať na určité aspekty a položiť otázky, o ktorých v masmédiách polemizované nebolo; a preto možné odpovede nechám na čitateľa.

Na úvod by som si dovoľil malú historickú reminiscenciu. Svojho času som pôsobil v regióne troch susediacich okresov o cca 170 tis. obyvateľov, kde zabezpečovali urgentnú prednemocničnú starostlivosť 3 posádky ZZS (rýchla lekárska pomoc – RLP, v každom okrese jedna). Prvá ZZS bola zriadená v nemocnici (bývalý okresný ústav národného zdravia – OÚNZ, t.č. je zriaďovateľom tejto NsP samosprávny kraj) v r. 1979 vrámci začiatkov budovania siete ZZS. Vo vedľajšom okrese si nemocnica svojpomocne zriadila pri anesteziologicko-resuscitačnom oddelení stanicu ZZS v r. 1988. A v ďalšom vzájomne susediacom okrese v r. 1995 si dokonca samo mesto zriadilo stanicu ZZS pri poliklinike, neskôr nemocnici. Všetky tieto tri stanice ZZS dnes vlastní (berie z nich úžitky) obchodná spoločnosť, ktorá vznikla v r. 2004. A nemocnice, ktoré mali mnohonásobne dlhšie a bohatšie skúsenosti s urgentnou zdravotnou starostlivosťou, o tieto ambulancie ZZS prišli.

Podľa §6 ods.1 Obchodného zákonníka sa pod obchodným majetkom rozumie súhrn majetkových hodnôt (teda vecí, pohľadávok a iných práv a peniazmi ocenených iných hodnôt), ktoré patria podnikateľovi a slúžia alebo sú určené na jeho podnikanie, činnosť. Je zrejmé, že ambulancie ZZS, či už ich vlastní (§13 ods.8 písm. a) zákona 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej

starostlivosti) nemocnica alebo obchodná spoločnosť založená za účelom podnikania, a teda vytvorenia zisku (§2 ods.1,2 Obchodného zákonníka), sú ich majetkom – zahŕňajú veci (vozidlá, prístrojové vybavenie) a peniazmi oceniteľné iné hodnoty (schopnosť a oprávnenosť poskytovať urgentnú zdravotnú starostlivosť). A tu vznikajú prvé, podľa môjho názoru legitímne otázky: Môže štát, ak nedošlo k reálnemu zániku schopnosti nemocnice poskytovať urgentnú zdravotnú starostlivosť, zasiahnuť takýmto zásadným spôsobom do jej majetkových práv, do jej vlastníctva? **Nejde vo svojej podstate o vyvlastnenie nemocnice z jej majetku, ktorý si roky budovala?**

Zvykne sa argumentovať, že každý, a teda i nemocnica, sa mohol zapojiť do výberového konania, splniť kritériá a byť úspešný. Avšak aké sú to kritériá? (Vid' §14 ods.9 zákona o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti a vyhláška MZ SR 89/2013 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o náležitostiach a hodnotení žiadostí o vydanie povolenia na prevádzkovanie ambulancie ZZS.) Po prvé, materiálno-technické a personálne vybavenie ambulancie ZZS, avšak to upravuje výnos MZ SR č. 10548/2009-OL. Po druhé, vinkulácia peňažných prostriedkov v banke, tá má však len ten význam, aby potenciálne úspešný žiadateľ preukázal vopred svoju schopnosť zabezpečiť (svoju novú) ambulanciu ZZS materiálno-technicky a personálne (ak ju teda už nemá). Avšak tretie kritérium – projekt stratégie a rozvoja záchranej zdravotnej služby – môže pri pôsobnosti orgánov štátu v rámci integrovaného záchranného systému (§4,5 zák. 129/2002 Z.z.), činnosti krajských operačných stredísk (KOS) zriadených a prevádzkovaných štátom a popri existencii výnosu MZ SR č. 10552/2009-OL, ktorým sa ustanovujú sídla staníc záchranej zdravotnej služby, vyvolať tak nanajvýš úsmev nad „slohovou“ prácou (pri všetkej úcte k vyššie uvedeným právnym predpisom). Avšak, ak budeme vážni, **prečo teda nemá, čo by kázala bazálna logika, všetky ambulancie ZZS, o ktoré by prejavil záujem, ten najlepší žiadateľ, uchádzač?** (Ten žiadateľ, ktorý mal najlepšiu „slohovú“ prácu, lebo ostatné kritériá musia spĺňať všetci vlastníci ambulancií ZZS.) A,

prirodzene, o ktoré by tento najlepší záujem neprejavil, by získal druhý najlepší, potom tretí atď.

Argument, že nie je vhodné, aby financie pre stanicu ZZS „skrížene dotovali“ iné činnosti nemocnice je scestný. Hoci formalisticky je urgentná medicína rozdelená na prednemocničnú a nemocničnú, obsahovo ide o jednu integrálnu urgentnú, neodkladnú starostlivosť. V „dotácii“ nemocničnej ústavnej pohotovostnej služby z prostriedkov prednemocničnej ZZS (pozn. autora: finančne vysoko náročná ústavná pohotovostná služba – ÚPS, hoci je právnou povinnosťou nemocníc, nie je im uhrádzaná z verejného zdravotného poistenia) vidím oveľa menší problém, ako v „dotácii“ rôznych predstavenstiev, valných zhromaždení, dozorných rád atď. tých obchodných spoločností, ktoré vlastnia ambulancie ZZS. Je úplne zrejmé, že ambulancia ZZS (popri oddelenej existencii dispečingu KOS) je čo do vnútornej i vonkajšej organizácie absolútne samostatnou a autonómnou jednotkou, ktorá popri výkonných zdravotníckych pracovníkoch vyžaduje len jedného vedúceho lekára ZZS, jedného vedúceho záchranára (ev. vedúcu sestru) ZZS a jedného vedúceho dopravy (a ešte jednu účtovníčku), a to bez ohľadu na právnu formu poskytovateľa ZZS; tí ostatní pre urgentnú zdravotnú starostlivosť a teda pre pacientov neprinášajú absolútne žiadnu pridanú hodnotu. Takže potrebuje ZZS takýto typ „skrížených“ dotácií? **Nie je lepšie, ak sa prostriedky na prednemocničnú neodkladnú zdravotnú starostlivosť čiastočne použijú aj na úhradu nepretržitej nemocničnej neodkladnej zdravotnej starostlivosti, ktorá je jej integrálnou súčasťou (s jasnou pridanou hodnotou)?**

Roky sa kritizuje, že sa z nemocníc vybrali „hrozička“, čím nemocnice prišli o peňažné prostriedky na komplexnú a efektívnu starostlivosť o pacienta (a následne tieto „hrozička“ začali byť pre nových majiteľov z nejakých čudných dôvodov oveľa výnosnejšie, ako boli predtým pre nemocnice). Ale ako sa javí, táto tendencia ide naprieč celým politickým spektrom. Takže posledné otázky: **Pokúsia sa nemocnice ochrániť svoje doterajšie vlastníctvo, dokážu brániť**

svoje majetkové práva pred svojvôľou štátu? Má štát, pri vyše desaťročnom permanentnom okliešťovaní nemocníc o ich výnosy, vôbec morálne právo neustále vyžadovať aspoň vyrovnané hospodárenie bez zadlžovania? Tu totiž nejde len o peniaze, ale aj o integritu a udržateľnosť poskytovania nepretržitej neodkladnej zdravotnej starostlivosti.

Miroslav Pavlák, Zdravotnícke noviny č. 34/2013, str.6, uverejnené pod názvom: Strata záchraniek nemocníc, prejav svojvôle štátu?